

**UCHWAŁA NR XLVI/256/2022
RADY MIEJSKIEJ W SUCHOWOLI**

z dnia 23 lutego 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie na lata 2022– 2026 .**

Na podstawie art. 18, ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834) oraz art. 110, ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 i 2270 oraz z 2022 r. poz. 1 i 66) oraz art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2026** w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Suchowoli

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Jan Ryszard Kotuk

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2022 -2026

Spis treści

Wstęp	1
I. Podstawowe informacje na temat przemocy w rodzinie – skala zjawiska w Polsce.	2
II. Diagnoza sytuacji w gminie Suchowola w aspekcie występowania przemocy.....	4
III. Akty prawa krajowego i miejscowego.....	8
IV. Analiza SWOT zjawiska przemocy w rodzinie.....	9
V. Obszary działania i adresaci Programu.....	10
VI. Cele Programu.....	11
VII. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu.....	11
VIII. Zagrożenia realizacji zadań Programu.....	11
IX. Przewidywane efekty realizacji Programu.....	12
X. Harmonogram realizacji programu i źródła finansowania.....	13
XI. Sposoby monitorowania i sprawozdawczość.....	16

WSTĘP

Przemoc w rodzinie jest obecna we wszystkich społeczeństwach, bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem powszechny, który dotyczyć może ludzi bez względu na ich wiek, status społeczny i materialny, poziom wykształcenia, wykonywany zawód itp. Mówi się, że przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloczynnikowym. W rodzinach w których jest ten problem, potrzebne jest interdyscyplinarne spojrzenie na rodzinę, jej członków i ich sytuację, potrzeby i zachowania.

Institucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej.

Przepis art. 33 Konstytucji wskazuje, że „kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją”.

Zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych.

Statystycznie większość ofiar przemocy w rodzinie stanowią kobiety, a w dalszej kolejności kategorii osób, których płeć nie jest uwzględniona: małoletni, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wszystkich służb, a także zmiany świadomości społecznej. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2026 powinna przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Suchowola, zminimalizowania tego zjawiska w wymiarze indywidualnym i społecznym. Program ma na celu pomoc osobom doznającym przemocy i osobom stosującym przemoc w rodzinie oraz współdziałanie lokalnej społeczności i organizacji zajmujących się zjawiskiem przemocy.

I. Podstawowe informacje na temat przemocy w rodzinie – skala zjawiska w Polsce.

Przemoc w rodzinie możemy analizować z kilku perspektyw. Są to:

Perspektywa prawna, według której przemoc w rodzinie to przestępstwo określone w prawie. Jest to zachowanie prawnie zabronione, które zagrożone jest określonymi sankcjami karnymi.

Perspektywa społeczna - pokazuje czynniki tkwiące w obyczajach i postawach społecznych, które usprawiedliwiają przemoc (przyzwolenie społeczne, na które wpływ mają m.in. stereotypy czy przekonania).

Perspektywa moralna – traktuje przemoc jako zło, którego sprawca powinien podlegać potępieniu przez innych oraz mieć wyrzuty sumienia.

Perspektywa psychologiczna – zwraca uwagę na sytuację ofiary, zachowanie sprawcy, wskazuje mechanizmy przemocy, interakcje, jakie zachodzą między sprawcą a ofiarą.

Istnieje wiele definicji przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie – (zgodnie z definicją zawartą w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) „zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna** - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.
- **Przemoc psychiczna** - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.
- **Przemoc seksualna** - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.
- **Przemoc ekonomiczna** - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

Aby rozpoznać przemoc wobec najbliższych, należy zwrócić uwagę na cztery charakterystyczne jej kryteria, którymi są: intencjonalność, asymetria sił, naruszenie praw i dóbr oraz cierpienie i powstałe szkody.

Intencjonalność – sprawcy przemocy zwykle zachowują się wobec swoich ofiar w sposób nieprzypadkowy i zamierzony. I chociaż – jak często podkreślają – ich celem nie jest

wyrządzenie krzywdy najbliższemu, to dążą do bezwzględnego podporządkowania ich sobie. Zamiarem osób stosujących przemoc jest sprawowanie pełnej kontroli nad tym, co robią bliscy i wyznaczenie granic, w jakich mogą oni funkcjonować w rodzinie poprzez określenie,

co mogą robić, a czego im nie wolno. Sprawcy przemocy dają sobie prawo do tego, aby egzekwować narzucone przez siebie zasady życia w rodzinie, a każde naruszenie tych zasad jest powodem do – ich zdaniem – słusznego ukarania „winnych” członków rodziny i poniesienia przez nich konsekwencji.

Asymetria sił – oznacza sytuację, w której jedna z osób jest silniejsza, a druga słabsza. W potocznym rozumieniu dysproporcja sił wiąże się z różnicą sił fizycznych. Zwykle to mężczyźni są silniejsi i to oni częściej są sprawcami przemocy, a ofiarami są kobiety. Jednak w przypadku przemocy w rodzinie chodzi również o przewagę emocjonalną, intelektualną, ekonomiczną lub społeczną, które nie mają bezpośredniego związku z płcią.

Naruszenie praw i dóbr osobistych – sprawca przemocy odbiera swoim ofiarom przysługujące im prawa i dobra. Często atakuje, obraża, ośmiesza (także w towarzystwie)

traktuje je przedmiotowo, uważając, że nie zasługują na nic lepszego. Zabrania im kontaktów z rodziną i przyjaciółmi, podejmowania lub wykonywania pracy zawodowej, narusza tajemnicę korespondencji, zabrania posiadania pamiątek rodzinnych, utrudnia życie codzienne.

Szkody i cierpienie ofiar – zachowanie sprawcy wywołuje u ofiar szkody fizyczne (w wyniku agresji fizycznej, pobicia) i psychiczne, które mogą być konsekwencją przemocy emocjonalnej – deprecjonowania, poniżania, załamania wiary w sens wspólnego życia. Szkody mogą mieć również wymiar materialny i wiązać się np. z niszczeniem ważnych dla tych osób dokumentów, listów, przedmiotów i pamiątek.

Podejmowanie działań w kierunku ograniczenia zjawiska przemocy jest też znacząco utrudnione ze względu na istniejące, kulturowo uwarunkowane mity i stereotypy, dotyczące funkcjonowania rodziny.

Przykładowe stereotypy:

- **w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać:** "brudy pierze się we własnym domu", "co to za ptak, co własne gniazdo kala?", "wolność Tomku w swoim domku", itp.;

Przekonanie to nakazuje trzymanie spraw rodzinnych w tajemnicy przed obcymi, dodatkowo czyniąc z tego cnotę godną pochwały. Jest to jeden z najpowszechniejszych hamulców powstrzymujących reakcję osoby doznającej przemocy i innych ludzi - sąsiadów, policjantów, innych osób - na to, co się dzieje w rodzinie.

□ **przemoc dotyczy rodzin patologicznych, z tzw: "marginesu":** "*przemoc i alkohol, to jedno*", "*to taka porządna rodzina - niemożliwe, by była tam przemoc*", "*oni oboje mają wyższe wykształcenie - nie mogli tego zrobić swojemu dziecku*", itp.;

Przekonanie to zniekształca obraz zjawiska przemocy, spychając je do środowisk, z którymi większość społeczeństwa nie ma wielu kontaktów. Pozwala to czuć się w miarę bezpiecznie w gronie tzw: "porządnych obywateli", z poczuciem, że "nas te sprawy nie dotyczą". Niestety, z doświadczeń osób przeciwdziałających przemocy w rodzinie wynika, że jest to zjawisko, które dotyczy wszystkich środowisk i warstw społecznych.

- **najczęstszą formą przemocy jest bicie:** "*nikt nikogo nie pobił, więc nie było przemocy*", "*nie ma śladów - nie ma przemocy*", itp.;

Przekonanie to ogranicza przemoc tylko do bicia. Wiadomo jednak, że przemoc fizyczna jest tylko jedną z form krzywdzenia.

- **kobieta powinna wstydzić się, jeśli doznaje przemocy:** "to wszystko twoja wina - powinnaś się wstydzić", "twoja rodzina - świadczy o tobie", "kobieta jest strażniczką domowego ogniska", "widocznie nie dosyć się starałaś", "musisz być samolubną egoistką", itp. Pamiętajmy, że za przemoc odpowiada sprawca - niezależnie od tego, co robiła, czy jak się zachowuje ofiara. W sprawach przemocy osoba słabsza, a taką jest ofiara (a jest nią najczęściej kobieta) - zazwyczaj - nie ma żadnych szans. Po rozważeniu dysproporcji sił - nikt by nie miał.

- **dla dobra dzieci powinno się znosić wszystko ze strony współmałżonka:** "kobieta powinna poświęcić się dla dobra dzieci i rodziny", "powinna wytrzymać wszystko dla dobra dzieci", "dzieci powinny mieć ojca", "lepszy zły ojciec, niż żaden" itp. Nic nie usprawiedliwia i nie uzasadnia znoszenia przemocy ze strony partnera. Z badań i doniesień praktyków wynika, że dzieci wychowujące się w rodzinach, gdzie jest przemoc "nasiąkają" przemocą. Nawet jeśli nie są bezpośrednio bite, upokarzane, wykorzystywane, zaniebrywane i molestowane, a "tylko" obserwują przemocowe traktowanie matki przez ojca, to równocześnie są osobami doznającymi przemocy. Dzieci, które są "tylko" świadkami przemocy w rodzinie, są jednocześnie jej ofiarami.

- **przemoc w rodzinie - to nie takiego.** Pogląd bagatelizujący zjawisko i skutki przemocy, nie ma potwierdzenia w praktyce. Z obserwacji i badań wynika, że to co się dzieje w rodzinie ma istotny, a często decydujący i determinujący wpływ na życie jednostki. Wszelkie wzorce wynosi się właśnie z domu rodzinnego. Stanowi on najważniejsze źródło zdobywania wiedzy, nauki, wartości, wzorców i przykładów. Jeśli w domu są wzorce przemocowe, to wychowane w nim dzieci uczą się przemocy "los", "dom" i takie same prawa. Przemoc w rodzinie jest w Polsce jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania przez państwo działań przeciwdziałającym temu zjawisku. Badania przeprowadzone w 2014 r. na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej ujawniły, że 24,7% badanych deklaroowało, że doświadczyło co najmniej jednej z czterech form przemocy, większość (64%) doświadczyła jednej formy przemocy, (28,2%) dwóch form przemocy. Badani najczęściej deklarowali doświadczenie przemocy psychicznej i kobiety znacznie częściej były ofiarami przemocy. Inne badania pokazały, że ok. 85% - 90% Polaków potrafi identyfikować różne zachowania w rodzinie jako niepoprawne, świadczące o przemocy. Wzrosła świadomość społeczeństwa na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Jednak ok. kilkunastu procent społeczeństwa nadal uważa, że nie należy się wtrącać w życie rodzin.

II. Diagnoza sytuacji w gminie Suchowola w aspekcie problemów występowania przemocy.

W celu dokonania diagnozy zjawiska przemocy w gminie Suchowola oparto się na następujących danych:

- sprawozdaniach MGOPS w Suchowoli z realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- ankietach przeprowadzonych wśród młodzieży ZS w Suchowoli (50 ankiet),
- ankietach przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców gminy Suchowola (50 ankiet).

Analiza sprawozdań z realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie z lat 2017-2020 pozwala stwierdzić liczbę rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w poszczególnych latach. Przedstawia to poniższa tabela.

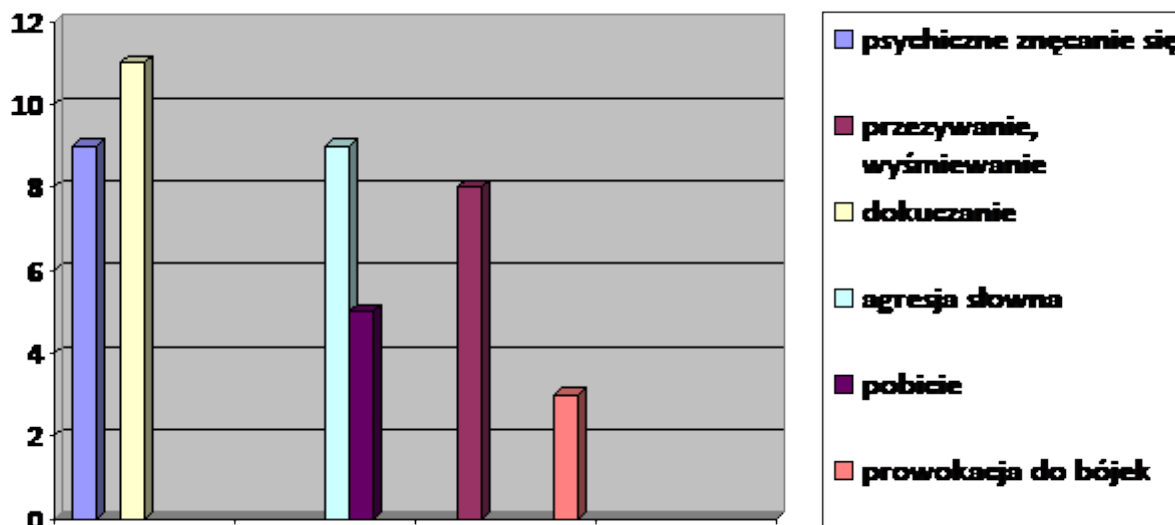
2017	2018	2019	2020
23	18	29	19

W ostatnich czterech latach liczba wszczętych procedur była zmienna, w 2018 r. i w 2020 r. liczba procedur „NK” spadła w stosunku do roku ubiegłego.

Ankiety przeprowadzono wśród młodzieży Zespołu Szkół w Suchowoli, wypełniło ją 50 uczniów, w tym większość (45) w wieku 15 - 17 lat, 5 uczniów w wieku 18-20 lat, w podziale na płeć: 28 kobiet i 22 mężczyzn.

Spośród badanych uczniów 54% spotkało się ze zjawiskiem przemocy, w tym 38 % w środowisku szkolnym, a 16 % w środowisku rodzinnym.

Wśród rodzajów zachowań agresywnych w szkole przeważają: dokuczanie (40,7%), psychiczne znęcanie się (33,3%), agresja słowna (33,3%). Wykres poniżej przedstawia rodzaje zachowań agresywnych w szkole.

Wykres. Nr 1. Rodzaje zachowań agresywnych w szkole (według badanych)

Ankietowani uczniowie w 38 % przyznali się do zachowań agresywnych w stosunku do rówieśnika. Tu też przeważa dokuczanie (57,8%), na drugim miejscu jest agresja słowna (47,3%).

Pytanie dotyczące świadomości uczniów w obszarze identyfikacji różnych zachowań, które składają się na zjawisko przemocy przyniosło następujące wyniki (w nawiasach podano procentową ilość największych wskazań):

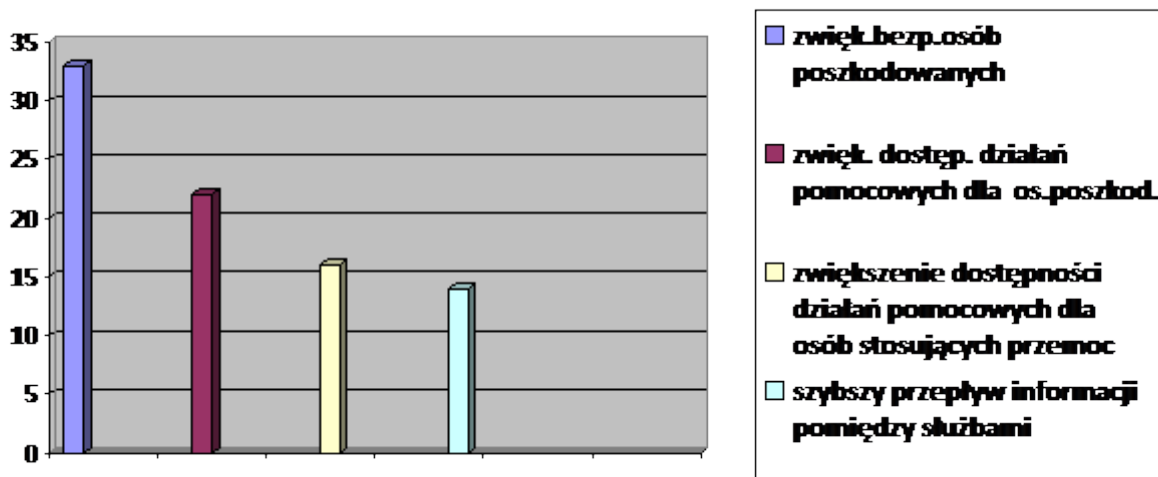
- bicie (82%),
- kary cielesne (82%),
- kopanie (58%),
- szarpanie (22%),
- przypalanie (32 %) badanych.

Badana młodzież na pytanie „*Kto według Ciebie jest najczęstszym sprawcą przemocy w rodzinie?*”, głównie wskazywała ojca (66%), starsze rodzeństwo i dziadka na równym poziomie (6%), a 22 % procent badanych nie miało na ten temat zdania.

Ankietowana młodzież wśród głównych powodów, z tytułu których dochodzi najczęściej do przemocy wobec najbliższych członków rodziny wymieniła alkoholizm jednego lub dwojga rodziców (82%), chęć wyładowania emocji (38%), nieposłuszeństwo dziecka (30%) i zbyt wygórowane oczekiwania wobec dziecka (26%). Według opinii badanej młodzieży do przemocy najczęściej dochodzi w rodzinach patologicznych, z marginesu społecznego (80%) i w rodzinach z problemem alkoholowym (78%), ale młodzież wymieniła też rodziny normalne tzw. „dobrych domach” (14%), ubogie i wielodzietne (po 10 %). Uczniowie Zespołu Szkół w Suchowoli są zgodni co do karania osób stosujących kary fizyczne, wypowiedziało się za tym 76 % badanych i 74 % uczniów zareagowałoby, gdy byłiby świadkami przemocy.

Na pytanie „*Czy w swoim środowisku zetknęłeś/aś się z kampanii dotyczących przemocy?*” odpowiedziało pozytywnie odpowiedziało 19 uczniów.

Poniższy wykres przedstawia najskuteczniejsze sposoby przeciwdziałania przemocy według opinii badanej młodzieży.

Wykres Nr 2. *Najskuteczniejsze sposoby przeciwdziałania przemocy.*

Wnioski z badań ankietowych przeprowadzonych wśród młodzieży wynika, że:

- młodzież doświadcza przemocy, zarówno w środowisku szkolnym, jak też rodzinnym,
- młodzież przyznała się do stosowania różnych form przemocy w stosunku do rówieśników,
- młodzież posiada podstawową wiedzę na temat zjawiska przemocy,
- młodzież uważa, że należy zwiększyć dostęp do działań pomocowych dla osób poszkodowanych i zwiększyć ich bezpieczeństwo
- znaczna część badanej młodzieży nie spotkała się w swoim środowisku z kampaniami dotyczącymi przeciwdziałania przemocy.

Ankieta przeprowadzona wśród mieszkańców gminy Suchowola dotyczyła osób w wieku 18 - 61 lat i więcej, a wypełniona została w znacznej większości przez kobiety (94%).

Ankietowani mieli możliwość wypowiedzenia się na temat znajomości zjawiska przemocy domowej, rozróżniania ich rodzajów i form oraz oferowanych form pomocy osobom doświadczającym przemocy na terenie gminy Suchowola.

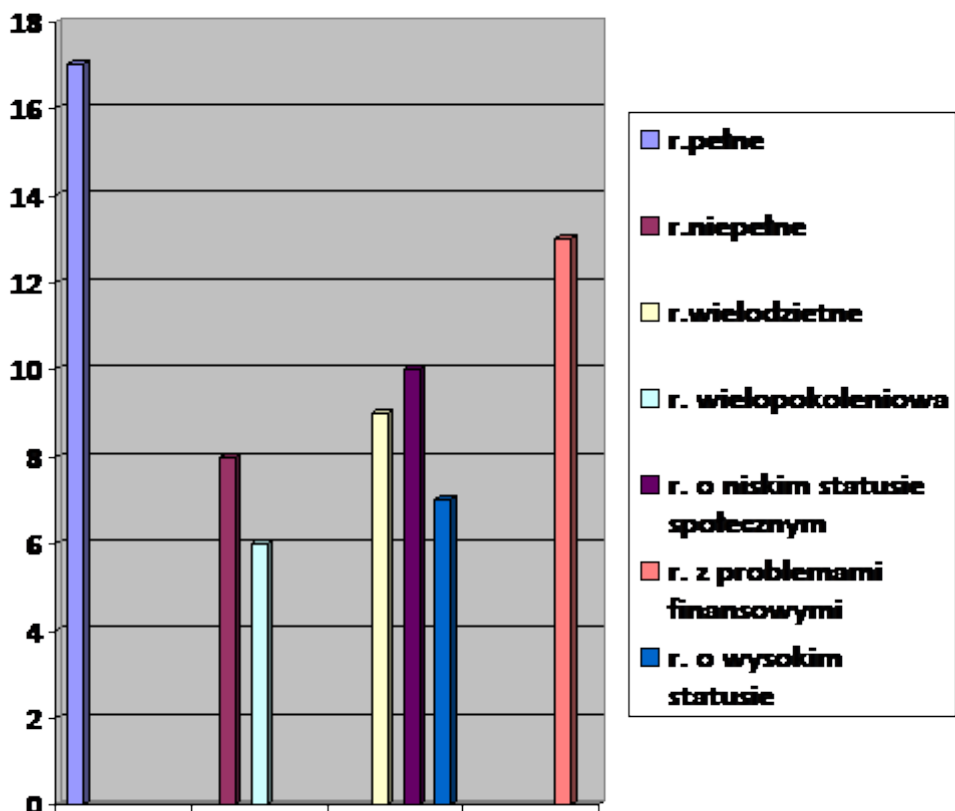
Badani na pytanie; **Czy zna Pan/Pani przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy Suchowola?** odpowiedziało twierdząco 14 osób, a 8 osób było bezpośrednio świadkiem przemocy. Osoby te powiadomiły policję lub ośrodek pomocy społecznej.

Większość ankietowanych (84%) uważa, że członkowie rodziny, znajomi, sąsiedzi powinni interweniować w przypadku występowania przemocy w rodzinie. Ankietowani wykazali się też dużą znajomością zachowań, mających znamiona przemocy w rodzinie. Poniższe zestawienie przedstawia procentowy rozkład udzielonych odpowiedzi.

- groźby - 94%,
- popychanie – 60%,
- bicie – 96%,
- stała krytyka – 60%,
- zabieranie pieniędzy – 35%,
- krzyki, przekleństwa – 58%,
- wyśmiewanie, poniżanie – 72 %,
- odbieranie ulubionych rzeczy – 36%,
- ograniczanie kontaktów z otoczeniem – 64%.

Na pytanie: „*Jak Pan/Pani myśli, w jakich rodzinach występuje przemoc*”? zdecydowana większość (96%) odpowiedziała, że w rodzinach z problemem alkoholowym lub z uzależnieniami od innych używek.

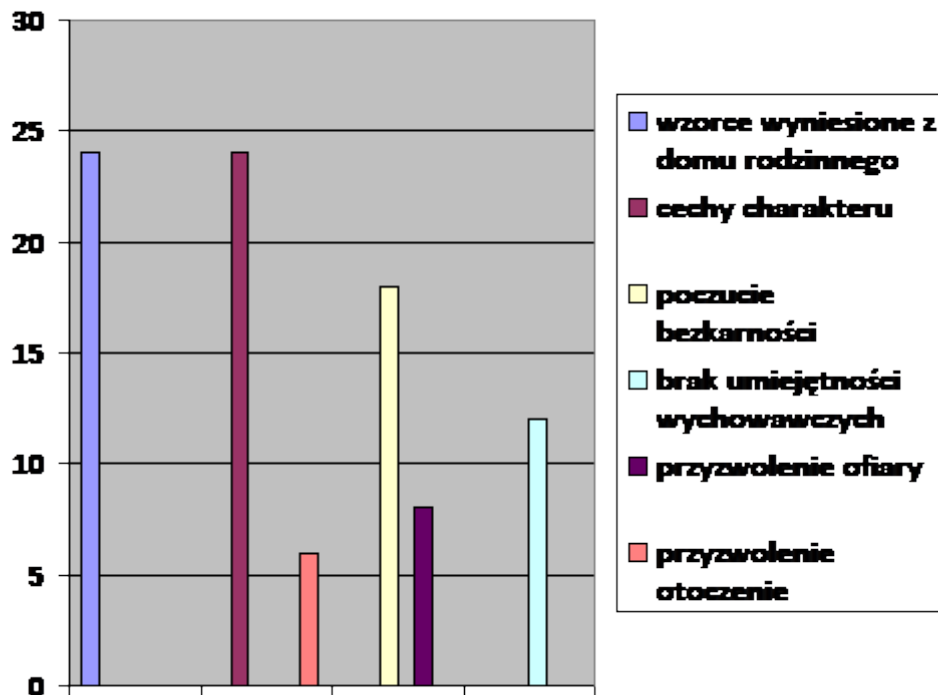
Poniższy wykres przedstawia inne udzielone odpowiedzi.

Wykres Nr 3. *W jakich rodzinach występuje przemoc?*

Zdecydowana większość badanych (95%) uznała, że to kobiety głównie są ofiarami przemocy domowej, kolejne miejsca zajmują dzieci (28%), osoby starsze (10%), osoby/dzieci niepełnosprawne (8%), mężczyźni (0,5%).

Poniższy wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na następujące pytanie: „*Jakie Pana/i/ zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?*”

Wykres Nr 4. Czynniki wpływające na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie.

W okresie ostatniego roku 10 % badanych doświadczyło przemocy ze strony najbliższych członków rodziny.

Większość badanych (55%) posiada wiedzę na temat Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Suchowoli i wie, gdzie szukać pomocy w gminie Suchowola w przypadku doświadczenia przemocy (88%).

Według ankietowanych ofiary przemocy domowej mogą liczyć głównie na pomoc policji i ośrodka pomocy społecznej (po 90%), komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych (30%), Kościoła i szkoły (po 1%).

Ankietowani wśród działań zmierzających do poprawy skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie wymienili według kolejności:

- zwiększenie bezpieczeństwa osób poszkodowanych (94 %),
- zwiększenie dostępności różnych form pomocy dla osób doznających przemocy (60%),
- lepsza komunikacja i szybszy przepływ informacji między przedstawicielami służb (40%),
- zwiększenie dostępności działań pomocowych dla osób stosujących przemoc (32 %),
- systematyczne podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb (8%).

Wnioski z przeprowadzonych badań wśród społeczności:

- badani posiadają podstawową wiedzę na temat zjawiska przemocy,
- niektórzy badani doświadczyli przemocy w rodzinie,
- niektórzy badani byli świadkami przemocy,
- badani w większości wiedzą, gdzie szukać pomocy w przypadku doświadczenia przemocy lub gdy będą bezpośrednimi świadkami przemocy,
- badani uważają głównie, że należy zwiększyć działania pomocowe w stosunku do osób doświadczających przemocy oraz zwiększyć przepływ informacji między przedstawicielami służb i instytucji.

III. Akty prawa krajowego i miejscowego.

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 114, poz. 946),
- 2) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),

- 3) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2021 r. poz. 2345),
- 4) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz.53 z późn. zm.),
- 5) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz.534 z późn.zm.),
- 6) Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz.534 z późn.zm.),
- 7) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- 8) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn.zm.),
- 9) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2021 r. poz. 1882),
- 10) Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1214),
- 11) Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 611 oraz z 2021r. poz.11 i 1243),
- 12) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.),
- 13) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
- 14) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2021 r. poz. 1882),
- 15) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969),
- 16) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r. poz. 1915),
- 17) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1038 z późn.zm),
- 18) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
- 19) Uchwała Nr XLIV/244/2021 Rady Miejskiej w Suchowoli z dnia 29 grudnia 2021 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Suchowola na lata 2022 – 2024,
- 20) Uchwała Nr VIII/55/2019 Rady Miejskiej w Suchowoli z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Suchowola na lata 2019 – 2027,
- 21) Uchwała Nr XLIV/255/2021 Rady Miejskiej w Suchowoli z dnia 29 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022,
- 22) Uchwała Nr XXXI/168/2021 Rady Miejskiej Suchowoli z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Suchowola na lata 2021 - 2023.

IV. Analiza SWOT zjawiska przemocy w rodzinie

Analiza SWOT (ang. Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, Threats – zagrożenia) określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Suchowola.

1. Mocne strony:

- a) funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Suchowola
- b) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny;
- c) dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych i policję,
- d) znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami;
- e) dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi;
- f) poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym;

g) zasoby instytucjonalne Gminy:

- Gminna Komisja do Spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchowoli,
- Posterunek Policji w Suchowoli,
- Placówki oświatowe Gminy Suchowola
- Placówki ochrony zdrowia działające na terenie Gminy Suchowola
- Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne,
- Sołtysi i Rady sołeckie Gminy Suchowola

2. Słabe strony:

- a) zjawisko silnie zakorzenione w obyczajowości,
- b) niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy;
- c) brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych;
- d) brak skutecznych uregulowań prawnych umożliwiających skuteczne niesienie pomocy rodzinom z problemem przemocy domowej

3. Szanse:

- a) zmiana świadomości społecznej dotyczącej problemu przemocy
- b) zaangażowanie instytucji i służb w niesienie pomocy osobom potrzebującym
- c) stale kształcąca się kadra służb działających na rzecz rodzin,
- d) zmiany w przepisach prawnych;

4. Zagrożenia:

- a) bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów
- b) negatywne wzorce zachowań społecznych,
- c) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- d) brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy
- e) problemy alkoholowe członków rodzin.

V. Obszary działań i adresaci Programu.

W celu realizacji celów ustawowych i celów zawartych w Programie zmierzających do zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie określono następujące obszary działań:

- 1) profilaktyka i edukacja społeczności lokalnej - adresowany do ogółu społeczeństwa, w tym dzieci, młodzieży i dorosłych z rodzin zagrożonych przemocą,
- 2) udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 3) oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- 4) podnoszenie kwalifikacji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

Adresaci programu

Program adresowana jest do:

- 1) ogółu społeczeństwa, w tym osób i rodzin zagrożonych przemocą,
- 2) osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 3) osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 4) świadków przemocy w rodzinie,

5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

VI. Cele Programu

Cel główny: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Suchowola.

Cele szczegółowe Programu odpowiadają przyjętym obszarom działań:

Cel 1: Zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel 3: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel 4: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

VII. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu

- 1) Podstawy prawne umożliwiające skuteczniejsze niesienie pomocy rodzinom zagrożonym przemocą.
- 2) Sformalizowany system przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 3) Dobrze przygotowana i doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny.
- 4) Efektywna współpraca służb, instytucji i organizacji pozarządowych.
- 5) Wysoka świadomość rangi problemu oraz otwartość i chęć współpracy specjalistów z różnych dziedzin.
- 6) Możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych.

VIII. Zagrożenia realizacji zadań Programu

- 1) Nadal niska świadomość społeczeństwa, zakorzenione stereotypy, brak chęci do zmiany,
- 2) Negatywne wzorce zachowań społecznych,
- 3) Bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych.
- 4) Nieumiejętność rozwiązywania konfliktów rodzinnych.
- 5) Częsty brak współpracy rodziny w zakresie przezwycięzania kryzysów.
- 6) Powiązanie przemocy w rodzinie z problemem uzależnienia od alkoholu
- 7) Brak infrastruktury socjalnej z zapleczem kadrowym i bazą lokalową umożliwiającą realizację kompleksowej pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc
- 8) Brak lokali zapewniających całodobowe do schronienia dla osób doznających przemocy w rodzinie.
- 9) Niewystarczające środki finansowe na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

IX. Przewidywane efekty realizacji Programu

- 1) Wzmocnienie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom uwikłanym w problemy przemocy w rodzinie.
- 2) Usprawnienie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy w rodzinie.
- 3) Zmiana postaw społecznych i wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w sprawy przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 4) Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinach i dysfunkcji wynikających z przemocy w rodzinie.
- 5) Niwelowanie negatywnych skutków przemocy w rodzinach.

X. Harmonogram realizacji Programu i źródła finansowania.

Obszar działania 1: Profilaktyka i edukacja społeczności lokalnej.

L.p.	Podjęte działania	Wskaźniki	Realizatorzy i partnerzy	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
Cel szczegółowy 1: Zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.					
1.	Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Liczba realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Suchowoli	2022 – 2026	budżet samorządowy
1.	Udział w kampaniach społecznych i w innych programach informacyjno – edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie Przeprowadzenie lokalnej kampanii na temat zjawiska przemocy w rodzinie we współpracy z organizacją pozarządową.	Liczba kampanii społecznych lub innych programów informacyjno – edukacyjnych, w których wzięto udział Liczba kampanii lokalnych na temat na temat zjawiska przemocy w rodzinie	Gminny Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, Policja, organizacja pozarządowa działająca na rzecz rodziny	2022 - 2026 (w zależności od posiadanych środków)	budżet samorządowy środki własne środki z GKP i RPA w Suchowoli
2.	Prowadzenie działań edukacyjnych, służących wzmocnieniu metod opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również kompetencji rodziców i opiekunów w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz warsztatów o tematy cyberprzemocy	Liczba zorganizowanych warsztatów dla rodziców na temat przemocy	placówki oświatowe na terenie Gminy Suchowola	2022 - 2026 (w zależności od posiadanych środków)	budżet samorządowy środki z GKP i RPA w Suchowoli
3.	Prowadzenie zajęć w klasach z psychoterapeutą na temat przemocy wśród rówieśników oraz na temat przemocy w rodzinie	Liczba przeprowadzonych zajęć	Zespół Szkół w Suchowoli Szkoły podstawowe	(2022 – 2026) (w zależności od posiadanych środków)	budżet samorządowy środki z GKP i RPA w Sucho
4.	Prowadzenie zajęć na temat emocji skierowanych do przedszkolaków i uczniów klas I-III oraz ich rodziców formie warsztatów	Liczba przeprowadzonych warsztatów	Przedszkole Samorządowe w Suchowoli Szkoły podstawowe z terenu gminy Suchowola	(2022 – 2026) (w zależności od posiadanych środków)	budżet samorządowy środki z GKP i RPA w Suchowoli

5.	Profilaktyka przemocy wobec dzieci i młodzieży szkolnej poprzez organizowanie w szkołach programów profilaktycznych, spektakli	Liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, spektakli	placówki oświatowe na terenie Gminy Suchowola	2022 - 2026 (w zależności od posiadanych środków)	budżet samorządowy środki własne środki z GKPirPA w Suchowoli
----	--	---	---	--	---

Obszar działania 2: Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

L.p.	Podjęte działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
Cel szczegółowy 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.					
1.	Aktualizacja bazy instytucji udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy na stronie internetowej urzędu i BIP MGOPS w Suchowoli	Liczba aktualizacji	Gminny Zespół Interdyscyplinarny MGOPS	raz w roku 2022-2026	środki własne
2.	Diagnoza problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy (ustalanie liczby rodzin zagrożonych przemocą)	Liczba przeprowadzonych diagnoz Liczba zdiagnozowanych rodzin	Gminny Zespół Interdyscyplinarny MGOPS Policja ochrona Zdrowia placówki oświatowe organizacje pozarządowe	2022-2026	środki własne
3.	Udzielanie osobie doznającej przemocy w rodzinie potrzebnego wsparcia psychologicznego, prawnego, medycznego, pedagogicznego i socjalnego	Liczba udzielonych porad	Gminny Zespół Interdyscyplinarny MGOPS Policja ochrona Zdrowia placówki oświatowe organizacje pozarządowe	2022-2026 (w zależności od posiadanych środków)	budżet samorządowy środki z GKPirPA w Suchowoli środki własne
4.	Zapewnienie schronienia i bezpieczeństwa osobom uwikłanym w przemoc w ramach interwencji kryzysowej	Liczba osób, którym udzielono schronienia	Gminny Zespół Interdyscyplinarny organizacja pozarządowa udzielająca schronienia MGOPS w Suchowoli	2022-2026	budżet samorządowy środki własne

5.	Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” przez uprawnione podmioty	Liczba prowadzonych postępowań w danym roku	Gminny Zespół Interdyscyplinarny MGOPS Policja ochrona Zdrowia placówki oświatowe organizacje pozarządowe	2022-2026	budżet samorządowy środki własne
----	--	---	--	-----------	-------------------------------------

Obszar działania 3: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

L.p.	Podjęte działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
Cel szczegółowy 3: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.					
1.	Podjęcie działań interwencyjnych wobec sprawców przemocy	Liczba interwencji Liczba izolowanych sprawców, Liczba spraw skierowanych do prokuratury, sądu	Gminny Zespół Interdyscyplinarny Policja Prokuratura Rejonowa Sąd Rejonowy	2022-2026	środki własne budżet samorządowy
2.	Udzielanie porad terapeutycznych dla osób stosujących przemoc, kierowanie na zajęcia korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy	Liczba udzielonych porad Liczba osób uczestniczących w zajęciach korekcyjnych	Gminny Zespół Interdyscyplinarny PCPR w Sokółce	2022 - 2026 (w zależności od posiadanych środków)	środki własne budżet samorządowy budżet powiatu środki zewnętrzne
3.	Monitorowanie zachowań sprawców przemocy w środowisku rodzinnym	Liczba wizyt w środowisku	MGOPS Policja	2022 - 2026	środki własne
4.	Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”	liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” wskazanych jako osoby stosujące przemoc w rodzinie liczba osób skierowanych do GKPiRPA w Suchowoli liczba wszczętych postępowań	Gminny Zespół Interdyscyplinarny GKPiRPA Prokuratura rejonowa Sąd Rejonowy	2022-2026	środki własne środki z GKPiRPA budżet samorządowy

		przygotowawczych oraz liczba odmów wszczęcia w sprawach związanych z przemocą w rodzinie			
--	--	--	--	--	--

Obszar działania 4: Podnoszenie kwalifikacji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

L.p.	Podjęte działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
Cel szczegółowy 4: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.					
1.	Opracowywanie potrzeb szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Program szkoleń	Przewodnicząca Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego	2022-2026	środki własne
2.	Szkolenie członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, pracowników socjalnych i innych osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba zorganizowanych szkoleń	Przewodnicząca Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego	2022-2026 (w zależności od posiadanych środków)	środki własne środki z GKPiRPA budżet samorządowy

XI. Sposoby monitorowania i sprawozdawczość.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny będzie monitorował i czuwał nad prawidłowym wykonywaniem zadań zawartych w Programie. Systematyczna kontrola będzie stanowić podstawę do dokonywania ewentualnych korekt i nowych rozwiązań.

1.	Podmioty realizujące Program przedkładają Przewodniczącemu ZI sprawozdania za każdy rok budżetowy.	Liczba sprawozdań	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	do końca stycznia każdego roku	środki własne
2.	Przewodnicząca Zespołu przekłada Burmistrzowi Suchowoli sprawozdanie z realizacji Programu do końca I kwartału każdego roku.	Liczba informacji	Przewodnicząca ZI	I kwartał 2023 r. 2024 r. 2025 r. 2026 r. 2027 r.	środki własne